

સ્વામી મુક્તાનંદનાં વચનો પર ધ્યાન

ઈસ્ટરના ઉપલક્ષમાં સિદ્ધયોગ સત્સંગ

ઈશા સરદેસાઈ દ્વારા લિખિત

સમાપન વિચાર

આ વર્ષે, ૨૦૨૬ના જાન્યુઆરી મહિનાથી, હું સિદ્ધયોગ સત્સંગમાંથી શ્રીગુરુમાઈ અને બાબા મુક્તાનંદની શિખામણો પર ‘ધ્યાન’ના આ લેખ લખી રહી છું. અને આના પહેલાં પણ, છેલ્લાં ઘણાં વર્ષોથી હું જુદાજુદા સંદર્ભમાં સિદ્ધયોગ પથ વેબસાઇટ માટે શ્રીગુરુની શિખામણો વિશે લખી રહી છું. તેમ છતાં, આજે પણ હું એ વાતથી આશ્ચર્યચકિત થઈ જાઉં છું કે આ શિખામણોમાં કેટલું બધું પ્રજ્ઞાન સમાયેલું છે — શીખવા, ખોજ કરવા અને સમજવા માટે કેટલું બધું છે. સાચું કહું તો આના કારણે, મારી અંદર જિજ્ઞાસા અને વિસ્મયનો ભાવ વધતો જ જાય છે. હું શ્રીગુરુનાં વચનો સાથે જેટલો વધારે સમય વ્યતીત કરું છું, એટલી જ વધારે કૃતજ્ઞ થતી જાઉં છું. ગુરુમાઈજીનાં વચનો, બાબાજીનાં વચનો — તે જીવનભર માટે આધારભૂત પથપ્રદર્શક છે. તે મારા જીવન માટે મારો આધાર છે.

“સ્વામી મુક્તાનંદનાં વચનો પર ધ્યાન”, મનનચિંતનની આ શૃંખલા ‘ચિત્શક્તિ વિલાસ’ પુસ્તકના એ ઉદ્ધરણ પર આધારિત છે જેને બેન વિલિયમ્સે ઈસ્ટરના ઉપલક્ષમાં આયોજિત સિદ્ધયોગ સત્સંગમાં વાંચ્યું હતું. આ સત્સંગ સીધા વિડીઓ પ્રસારણ દ્વારા ૪ એપ્રિલના રોજ થયો હતો, જેનું શીર્ષક હતું, “વસંત કે ઉમંગોત્સાહ કો અપને શ્વાસ મેં भर लो।” (વસંતના ઉમંગોત્સાહને તમારા શ્વાસમાં ભરી લો). તમે કદાચ ધ્યાન આપ્યું હશે કે મેં આ વિષયવસ્તુનો ઉલ્લેખ વારંવાર કર્યો છે.

મારા માટે એ બહુ સન્માનની વાત હતી જ્યારે ગુરુમાઈજીએ મને ‘ચિત્શક્તિ વિલાસ’ના આ ઉદ્ધરણ વિશે લખવાનું કહ્યું અને સમજાવ્યું કે બાબાજી અહીં માનવશરીરના અને માનવજીવનના મૂલ્ય વિશે જે શીખવી રહ્યા છે તે સમજવું આપણા માટે કેટલું આવશ્યક છે. હું આ પડકાર માટે ઉત્સાહિત પણ હતી. આ ઉદ્ધરણમાં બાબાજી જે પ્રસંગ કહે છે તે ખૂબ જ સ્પષ્ટ, સંક્ષિપ્ત અને સચોટ છે. હું એ જોવા માટે ઉત્સુક હતી કે હું તમને એવી કઈ અંતર્દષ્ટિઓ અને સમજ જણાવી શકું જે તમારા માટે નવી અને સહાયક હોય, જે બની શકે પુસ્તકના એ પ્રસંગમાંથી સ્પષ્ટરૂપે મળતી સમજ કરતાં અલગ હોય અને તમને વિચારવા માટે બીજો દષ્ટિકોણ પ્રદાન કરે.

પાંચ ભાગ લખ્યા પછી, મને આશા છે કે જે લક્ષ્ય સાથે મેં શરૂઆત કરી હતી તેને મેં પ્રાપ્ત કરી લીધું છે. હું આત્મવિશ્વાસ સાથે એ કહી શકું છું કે બાબાજીના શબ્દો મનનચિંતન માટે અગણિત માર્ગો ખોલી દે છે — એવા અસંખ્ય પ્રશ્નો રજૂ કરે છે જે આપણે સ્વયંને અને બીજાં લોકોને પૂછી શકીએ છીએ. મેં અહીં જે વિચારો જણાવ્યા છે તે સાગરમાં બસ એક ટીપા સમાન છે. એટલા માટે જ, તમારાંમાંથી ઘણાં બધાં લોકો પાસેથી એ સાંભળીને અને વેબસાઇટ પર તમારા અનુભવો અને મનનચિંતન વાંચીને મને બહુ ખુશી થઈ કે તમે

‘ચિત્શક્તિ વિલાસ’ના આ ઉદ્ધરણને વારંવાર વાંચી રહ્યા છો અને તમે તેના વિશે મારા વિચારોની સાથેસાથે તમારા વિચારો પર પણ ચર્ચા કરી રહ્યા છો. ભલે આ વિષય પર આપણું સામૂહિક અધ્યયન સમાપ્ત થઈ જાય, તોપણ હું તમને પ્રોત્સાહિત કરું છું કે બાબાજીના આ આખા મહિના દરમ્યાન તમારી ચર્ચા અને અન્વેષણ ચાલુ રાખજો. વાસ્તવમાં, હવે તો તમે આ ઉદ્ધરણને સિદ્ધયોગ પથની વેબસાઇટ પર અંગ્રેજીમાં સાંભળી શકો છો, જેનું પઠન બેન વિલિયમ્સે કર્યું છે અને સાથેસાથે તેના ભાષાંતરને પણ વાંચી શકો છો.

હું તમને સતર્ક રહેવા માટે એક સલાહ અવશ્ય આપવા માગું છું. જોકે શ્રીગુરુનાં વચનોમાં અસીમ પ્રજ્ઞાન સમાયેલું છે, પરંતુ એ જરૂરી નથી કે આ શિખામણો વિશે આપણા મનમાં ઊઠતો દરેક વિચાર વિશેષરૂપે મદદરૂપ જ હોય. મનનચિંતન કરવું અને સતત વિચાર કરતા રહેવું, આ બંનેમાં ફરક છે.

મનનચિંતન આપણને હિતકારી દિશામાં લઈ જાય છે, એ આપણને એક લાભપ્રદ નિષ્કર્ષ સુધી પહોંચાડે છે — અને સિદ્ધયોગ પથ પર તેનો અર્થ છે કે તે આપણને આપણા ‘જીવભાવ’ અને ‘આત્મા’ની સમજની વધારે નજીક લઈ જાય છે. બીજી તરફ, સતત વિચાર કરતા રહેવાનો અર્થ છે એક જ જગ્યાએ બસ ગોળ-ગોળ ફરતા રહેવું એટલે કે આપણી ઊર્જાનો નિરર્થક વ્યય કરતા રહેવું. એવી ઊર્જા જે સાર્થક દિશામાં નથી જતી. અલબત્ત, હું એવું નથી કહી રહી કે હવે આપણે આપણા વિચારોનું બહુ કઠોરતાથી નિરીક્ષણ કરીએ, આપણા મનમાં જે વિચાર ઊઠે તેની આલોચના કરીએ અથવા આ વિચારો પૂર્ણપણે આકાર લે તેની પહેલાં જ આપણે તેને દબાવી દઈએ. પરંતુ હું તો એ સલાહ આપી રહી છું કે આપણી પોતાની સાધનામાં સહાય કરવા અને આપણા સમયનો શક્ય એટલો સદુપયોગ કરવાના હેતુથી, આપણે એ વિશે સજગ રહીએ કે આપણે કયા વિચારો પર સતત ધ્યાન આપી રહ્યાં છીએ.

આ જ રીતે, મેં સજગ રહેવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે હું વાસ્તવમાં મનનચિંતન કરું અને પછી જ “ધ્યાન”ની આ શૃંખલામાં એ મનનચિંતનના સારને શક્ય એટલી સચોટતાથી તમારી સમક્ષ વ્યક્ત કરું. જે મને જાણે છે, તે એ વાતની પુષ્ટિ કરશે કે મારી પાસે વિચારો, સંકલ્પનાઓ અને અભિપ્રાયોની કોઈ કમી નથી — પછી ભલે કોઈપણ વિષય હોય. અને અહીં આપણે એક ખાસ વિષય પર કેન્દ્રણ કરી રહ્યાં છીએ : શરીર પર. હું એટલું તો કહી જ શકું છું કે આ એક નાજુક વિષય છે જેના તરફ આપણે વિચારપૂર્વક આગળ વધવું પડશે — સામાન્ય રીતે આપણે આના વિશે નિષ્પક્ષ રહીને વાત નથી કરી શકતાં. આપણાં બધાં પાસે શરીર છે અને આપણા શરીરને લઈને આપણા અમુક વિચારો છે. હું પણ એ વૃત્તિથી બચી શકી નથી.

પરંતુ એ જ વાત આ ઉદ્ધરણમાં બાબાજીના શબ્દોને આટલા અસાધારણ બનાવે છે. બાબાજીના શબ્દો આપણને પ્રેરિત કરે છે કે આપણે એ સમજીએ કે આપણે શરીરથી અલગ છીએ, એટલે કે આપણે દેહભાવથી પરે થઈ જઈએ, એક રીતે તેઓ કહી રહ્યા છે કે આપણે શરીર પર જે સાંસારિક અપેક્ષાઓ થોપીએ છીએ, શરીર વિશે જે યોગ્ય-અયોગ્ય મૂલ્યાંકન કરીએ છીએ અને અહંકાર કે દંભના જે વિભિન્ન ભાવમાં આપણે તેને ફસાવીએ છીએ, એ બધાંથી તેને મુક્ત કરી દઈએ. બાબાજી આપણને પ્રોત્સાહિત કરી રહ્યા છે કે આપણે એક વધારે ઉચ્ચ દષ્ટિકોણ અપનાવીએ અને એ સમજીએ કે આ શરીર વાસ્તવમાં શું છે અને તે આપણને ક્યાં લઈ જાય છે.

A Body Is Divinity Expressed (ABIDE)

શરીર દિવ્યતાનું પ્રગટ રૂપ છે (નિવાસ કરવો)

(A Body Is Divinity Expressed આ શબ્દોનો અર્થ છે, 'શરીર દિવ્યતાનું પ્રગટ રૂપ છે' અને આ અંગ્રેજી શબ્દોના પહેલા અક્ષરોથી જે સંક્ષિપ્ત શબ્દ બન્યો, તે છે ABIDE, એટલે કે 'નિવાસ કરવો'.)

“ધ્યાન”ની અગાઉની બે શૃંખલાના “સમાપન વિચાર”માં, મેં તમને કેટલાક Acronyms (એક્રોનિમ) એટલે કે સંક્ષિપ્ત શબ્દો જણાવ્યા હતા જેની રચના મેં ગુરુમાઈજીની શિખામણોને યાદ રાખવા અને તેના અધ્યયનમાં મને મદદ મળે એટલા માટે કરી હતી. જેમકે મેં એ સમયે સમજાવ્યું હતું કે ગુરુમાઈજીને કારણે હું શીખવા અને યાદ રાખવા માટે આવા સ્મૃતિસહાયક શબ્દોની ઉપયોગિતાને સમજીને તેની પ્રશંસા કરી શકી છું.

“સ્વામી મુક્તાનંદનાં વચનો પર ધ્યાન” એક જ વિષય પર અને ‘ચિત્શક્તિ વિલાસ’ના એક જ ઉદ્ધરણ પર કેન્દ્રિત હોવાને કારણે, મેં એક જ સંક્ષિપ્ત શબ્દ બનાવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે જે એ બધા વિચારોને અભિવ્યક્ત કરી શકે, જેનું આપણે અન્વેષણ કરી રહ્યાં છીએ. અંગ્રેજીમાં આ શબ્દો છે, "A Body Is Divinity Expressed" જેનો અર્થ છે, 'શરીર દિવ્યતાનું પ્રગટરૂપ છે' અને આ અંગ્રેજી શબ્દોના પહેલા અક્ષરોથી જે સંક્ષિપ્ત શબ્દ બન્યો, તે છે ABIDE, એટલે કે 'નિવાસ કરવો'. આપણે બાબાજી અને ગુરુમાઈજી પાસેથી શીખ્યાં છીએ કે ભગવાન આ શરીરમાં નિવાસ કરે છે. આ શરીર ભગવાનની અનોખી અભિવ્યક્તિ છે. શરીર જ એ માધ્યમ છે જેના દ્વારા આપણે ભગવાનને જાણીએ છીએ. એટલા માટે બાબાજીએ આપણને જે પ્રસંગ કહ્યો તેમાં જે સંતની વાત થાય છે તેઓ પોતાના શરીર પ્રત્યે કૃતજ્ઞતાના ભાવથી ભરાઈ જાય છે અને એટલા માટે જ તેઓ એ સુનિશ્ચિત કરે છે કે આ ધરતી પર તેમનો જીવનકાળ સમાપ્ત થતા પહેલાં તેઓ પોતાના શરીરનો આભાર માને.

ગુરુમાઈજીએ ઘણા અવસરો પર કહ્યું છે કે બાબા મુક્તાનંદને ભારતનાં શાસ્ત્રો ખૂબ જ પ્રિય હતાં. તેથી, તેના પ્રત્યે આદર વ્યક્ત કરતાં હું એ જોવા માંગતી હતી કે આ શાસ્ત્રો શરીર વિશે શું કહે છે. સ્પષ્ટપણે કહું તો તે ઘણું બધું કહે છે. અને ઘણીવાર, તે આ વાત રચનાત્મક અને સુંદર ઉપમાઓ આપીને કહે છે. ‘શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા’માં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ કહે છે કે શરીર એક ક્ષેત્ર છે, તે એક એવા સ્થાન કે ભૂમિના રૂપે છે, જ્યાં અને જેના દ્વારા વ્યક્તિ ભગવાનનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે.¹ જ્યારે, ‘કઠોપનિષદ’માં શરીરનું વર્ણન એક રથના રૂપે કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં મન તેની લગામ છે, બુદ્ધિ સારથી છે અને જે ઘોડાઓ આ રથને ચલાવી રહ્યા છે તે ઇન્દ્રિયો છે.²

ઘોડાના રૂપે ઇન્દ્રિયો, એ એક અદ્ભુત ઉપમા છે. અને તે ‘અશ્વના આ વર્ષ’માં ખાસ કરીને સુસંગત પણ છે. (ચીની રાશિચક્ર અનુસાર વર્ષ ૨૦૨૬ ‘અશ્વનું વર્ષ’ છે.) (તમને કદાચ યાદ હશે કે આપણે “ધ્યાન”ની આ શૃંખલાઓમાં પહેલાં પણ “અશ્વબળ” વિશે વાત કરી ચૂક્યાં છીએ.) અશ્વ એટલે કે ઘોડાઓમાં અત્યધિક ઊર્જા અને બળ હોય છે. તે જમીન પર લગભગ કોઈપણ ગંતવ્ય સ્થાન સુધી જઈ શકે છે. એ ઘોડેસવાર પર નિર્ભર કરે છે કે તે પોતાના ગંતવ્યની પસંદગી કરે અને એ ગંતવ્ય પર ના પહોંચે ત્યાંસુધી માર્ગ પર જ રહેવા માટે જરૂરી કૌશલ્ય અને અનુશાસનને વિકસિત કરે.

ઇન્દ્રિયો સાથે પણ આવું જ છે. ગુરુમાઈજી અને બાબાજીએ શીખવ્યું છે કે ઇન્દ્રિયો અત્યંત શક્તિશાળી છે અને નિષ્પક્ષ પણ — એટલે કે તેની ઊર્જા કોઈ એક જ દિશામાં આગળ વધવા માટે બંધાયેલી નથી હોતી. ઇન્દ્રિયોની શક્તિ અને બદલાતી રહેતી દિશાનું આ સંયોજન બહુ સામર્થ્યશાળી છે; આપણી અંદર રહેલો ઊર્જાનો આ ભંડાર બસ કોઈક દિશામાં જવા માટે પ્રતીક્ષા કરી રહ્યો છે. જીવનનો આપણો અનુભવ — અને આ જીવનમાં આપણે જે ઉપલબ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરીએ છીએ — મોટાભાગે એ વાત પર નિર્ભર કરે છે કે આપણે આ ઊર્જાને કઈ દિશામાં લઈ જઈએ છીએ. આપણે તેને ક્યાં થોભવા દઈએ છીએ. આપણે તેને ક્યાં નિવાસ કરવા દઈએ છીએ.

“સ્વામી મુક્તાનંદનાં વચનો પર ધ્યાન”ના દરેક ભાગના અંતે, મેં પાંચમાંથી કોઈ એક ઇન્દ્રિયનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને એ પણ લખ્યું હતું કે આપણે કેવી રીતે તેનો સાર્થક રીતે ઉપયોગ કરી શકીએ. આ મારા તરફથી એક પ્રયાસ હતો કે હું તમને — અને સ્વયંને — એ યાદ અપાવું કે ભલે બાહ્ય રૂપે આપણો સામનો જેટલી પણ ઉત્તેજક વસ્તુઓ સાથે થાય જે આપણી ઇન્દ્રિયોની ઊર્જા બહારની તરફ આકર્ષિત કરે, તેમ છતાં આપણે કોઈ અન્ય વિકલ્પની પસંદગી કરી શકીએ છીએ. આપણી બુદ્ધિ સારથી છે; આપણું મન લગામ છે. આપણી પાસે એ ક્ષમતા અને પસંદગી કરવાનો સ્વતંત્ર અધિકાર છે જેનાથી આપણે એ ઊર્જાને મૂઢલતાથી અંદરની તરફ વાળી શકીએ, આપણે તેને અંતરની તરફ લઈ જઈ શકીએ છીએ જે ભગવાનનું નિવાસસ્થાન છે. નિઃસંદેહ, આવું કરવાનું એક આશ્ચર્યકારક પરિણામ એ હોય છે કે આપણે આપણા બાહ્ય સંસારને નવા રૂપમાં જોવા લાગીએ છીએ. આપણે આ સંસારના ક્રિયાકલાપોમાં હજી પણ ભાગ લઈએ છીએ, આપણે હજી પણ તેનો આનંદ માણીએ છીએ અને તેની પ્રશંસા કરીએ છીએ, પરંતુ હવે ફક્ત તેના ઉતાર-ચડાવના આધારે એ નિર્ધારિત નથી થતું કે આપણી ભલાઈ કઈ વસ્તુમાં છે. આપણે પરિસ્થિતિઓના શિકાર બનવાનું છોડી દઈએ છીએ.

જેમકે હું તમને પહેલાંથી જ એની ઝલક આપી રહી છું કે “ધ્યાન”ની આ શૃંખલા પાછળ મારો ઉદ્દેશ્ય શું હતો તો બીજી પણ એક વાત છે જે હું તમને જણાવવા માંગું છું. મને ખાતરી છે કે તમે આ લેખોના અંગ્રેજી પૃષ્ઠ પર હંસનું જે ચિત્ર પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું છે, તેને જોયું જ હશે. કદાચ તમે જોયું હશે કે દરેક ભાગમાં આ હંસ ધીરે-ધીરે ઉડાન ભરવાની દિશામાં જઈ રહ્યું છે. મને એ જણાવવામાં ખૂબ જ ખુશી થઈ રહી છે કે આ ક્રમશઃ ઉડતાં હંસનાં કેટલાંક ચિત્રો એ ફોટાઓ પર આધારિત છે જેને તમે એટલે કે સંઘમ્ના સિદ્ધયોગીઓ અને નવા સાધકોએ જ પાડીને સિદ્ધયોગ પથની વેબસાઇટ પર મોકલ્યા છે.

હું એ પણ સમજાવવા માંગું છું કે હંસનું ચિત્ર શા માટે આપવામાં આવ્યું છે. ગુરુમાઈજીએ ઘણીવાર સત્સંગમાં એ વિશે કહ્યું છે કે સિદ્ધયોગ પથની વેબસાઇટ પર જે પણ ડિઝાઇન પ્રકાશિત થાય છે તેનો એક ખાસ અર્થ અને ઉદ્દેશ્ય હોય છે. આ વાત અહીં પણ સાચી છે.

ભારતીય શાસ્ત્રોમાં, હંસના અનેક પ્રતીકાત્મક અર્થ છે. હંસ ઘણી બધી વસ્તુઓનું પ્રતીક છે, જેમાંથી એક છે જીવાત્મા, જે એક જન્મથી બીજા જન્મમાં ત્યાંસુધી ગતિ કરતો રહે છે જ્યાંસુધી ધીરેધીરે અને સાધના દ્વારા તે મુક્ત નથી થઈ જતો. “સ્વામી મુક્તાનંદનાં વચનો પર ધ્યાન”માં હંસના ચિત્રનો હેતુ મુક્તિ તરફની આ પ્રગતિશીલ ગતિનો ભાવ દર્શાવે છે — શરીરના માધ્યમથી જીવાત્માની એ પ્રાપ્તિને દર્શાવવાનો છે જે શરીરથી પરે છે.

અને બીજું પણ એક કારણ છે કે મનનચિંતનની આ ખાસ શૃંખલા માટે હંસનું ચિત્ર આટલું સચોટ, આટલું યોગ્ય શા માટે છે. બાબાજીને ઘણીવાર ‘સ્વામી મુક્તાનંદ પરમહંસ’ કહીને સંબોધિત કરવામાં આવતા હતા. ભારતીય પરંપરામાં, ‘પરમહંસ’ની આ ઉપાધિનો પ્રયોગ એવા આત્મજ્ઞાની મહાત્માઓ માટે કરવામાં આવે છે, જેઓ એ મુક્તિના મૂર્તરૂપ છે, જેનું હંસ પ્રતીક છે. તેથી જ્યારે હું અહીં હંસને જોઉં છું — જ્યારે હું મારા મનમાં તેની ગતિને એક ‘ફ્લિપ-બુક’ એટલે કે ચલચિત્રની જેમ જોઉં છું, જ્યારે હું કલ્પના કરું છું કે તે ઉડાન ભરી રહ્યું છે — તો મને બાબાજીની યાદ આવે છે. મને વિચાર આવે છે કે બાબાજી તેમના ભક્તો માટે કોણ હતા અને કોણ છે અને મને એ ધરોહરનો વિચાર આવે છે જે તેમણે આ સંસારને આપી છે.

ફરી એકવાર તમારો ખૂબ-ખૂબ આભાર, સ્વામી મુક્તાનંદનાં વચનો પર મારાં મનનચિંતનને વાંચવા માટે અને અંગ્રેજીમાં તેને સાંભળવા માટે. તમારો આભાર, મેં જે લખ્યું છે તેના પર તમારી સમજ જણાવવા માટે, મેં જે પ્રશ્નો પૂછ્યા છે તેના પર તમારા ઉત્તર આપવા માટે તેમજ બાબાજીની શિખામણો વિશે તમારા પોતાના અનુભવો અને સમજ જણાવવા માટે. જો હું વિચારું કે એક જગ્યાએ શાંત બેસીને શ્રીગુરુનાં વચનો પર મનનચિંતન કરવાને બદલે એવાં ક્યાં-ક્યાં કાર્યો છે જેનાથી મારા સમયનો ઉપયોગ સાર્થક રીતે થાય, તો હું જોઉં છું કે એવાં અમુક જ કાર્ય છે. પરંતુ જો મારે પસંદગી કરવાની હોય તો હું આપણા પોતાના ડિજિટલ સાધના સર્કલમાં તમારી સાથે આ રીતે શ્રીગુરુનાં વચનો પર મનનચિંતન કરવાનું જ પસંદ કરીશ.

મનનચિંતનની આ શૃંખલાનું સમાપન કરતી વખતે, હું એક શાંતિમંત્રના શબ્દોને અને તેના અર્થને ઉદ્ધૃત કરવા માંગું છું, જેને આપણે સિદ્ધયોગ પથ પર શ્રીગુરુની કૃપાનું આવાહન કરવા માટે ગાઈએ છીએ :

ॐ સહ નાવવતુ । સહ નૌ ભુનક્તુ । સહ વીર્યં કરવાવહૈ ।
તેજસ્વિ નાવધીતમસ્તુ મા વિદ્વિષાવહૈ ।

ॐ. અમે, ગુરુ-શિષ્ય
(જ્ઞાનના આ અધ્યયન દ્વારા) સુરક્ષિત રહીએ.
એ અમને બંનેને પોષિત કરે.
અમે સામર્થ્યવાન અને ઊર્જાવાન થઈને એકસાથે કાર્ય કરીએ.
અમારું જ્ઞાન તેજયુક્ત રહે.
અમારામાં ક્યારેય એકબીજા માટે દ્વેષ ના રહે.

ॐ. શાંતિ. શાંતિ. શાંતિ.^૩

સદ્ગુરુનાથ મહારાજ કી જય!

---

¹ શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા. ૧૩.૧

² કઠોપનિષદ, ૧.૩.૩-૪.

³ અંગ્રેજી ભાષાંતર © ૨૦૨૬ એસ.વાય.ડી.એ. ફાઉન્ડેશન®.